

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА: РОЛЬ, ФОРМУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЗБІЛЬШЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконала:

студентка 4 курсу групи 472-3

денної форми навчання

спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»

Стецюк Вікторія Олександрівна _____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Ковальчук Наталя Олександрівна _____

*До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № _____ від _____ червня 2026 р.*

*Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ доц. Харабара В.М.*

АНОТАЦІЯ

Стецюк В.О. Прибуток підприємства: роль, формування та шляхи збільшення в сучасних умовах. Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2026. 50 с.

У кваліфікаційній роботі розглянуто теоретичні засади формування прибутку підприємства. Проведено аналіз динаміки фінансових результатів ПП «Модуль-АВН» за 2023–2025 роки, визначено основні фактори впливу на прибуток. Обґрунтовано основні напрями підвищення прибутковості підприємства, що включають оптимізацію витрат, підвищення ефективності використання ресурсів, розширення ринків збуту та розвиток додаткових видів діяльності.

Ключові слова: прибуток, чистий прибуток, фінансові результати, рентабельність, собівартість, ефективність діяльності підприємства.

ABSTRACT

Stetsiuk V.O. Enterprise Profit: Its Role, Formation, and Ways of Increasing in Modern Conditions. Manuscript. Qualification work for obtaining the first (bachelor's) level of higher education in specialty 072 – Finance, Banking, Insurance and Stock Market. Yuri Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2026. 50 p.

In the qualification work the theoretical foundations of enterprise profit formation were carried out. The dynamics of financial results of PE “Module-AVN” for 2023–2025 were analyzed, and the main factors influencing profit were identified. The main directions for improving enterprise profitability were substantiated, including cost optimization, improvement of resource utilization efficiency, expansion of sales markets, and development of additional types of activity.

Keywords: profit, net profit, financial results, profitability, cost of production, enterprise performance efficiency.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ В.О. Стецюк

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Економічна сутність прибутку підприємства та його роль у діяльності підприємства.....	6
1.2. Формування прибутку підприємства та чинники, що на нього впливають...	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РІВНЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПП «МОДУЛЬ-АВН» ЗА 2023 - 2025 РОКИ.....	21
2.1. Динаміка формування прибутку підприємства.....	21
2.2. Оцінка розподілу прибутку та показників рентабельності ПП «Модуль-АВН».....	27
РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПП «МОДУЛЬ-АВН».....	34
3.1. Пропозиції щодо забезпечення ефективного управління фінансовими результатами підприємства	34
3.2. Прогнозна оцінка запропонованих заходів ПП «Модуль-АВН».....	39
ВИСНОВКИ.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	46
ДОДАТКИ.....	51

ВСТУП

У сучасних умовах господарювання прибуток є одним із найважливіших показників діяльності підприємства, оскільки саме він відображає кінцеві результати фінансово-господарської діяльності, характеризує ефективність використання ресурсів та визначає можливості подальшого розвитку суб'єкта господарювання. Наявність достатнього обсягу прибутку забезпечує фінансову стійкість підприємства, створює умови для розширення виробництва, оновлення матеріально-технічної бази, впровадження інновацій та підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку.

В умовах нестабільності економічного середовища, посилення конкуренції, інфляційних процесів, зростання вартості енергоресурсів і сировини, а також впливу воєнних ризиків питання формування та збільшення прибутку набувають особливої актуальності для українських підприємств. Ефективне управління прибутком є необхідною умовою забезпечення стабільного функціонування підприємства, підтримання його платоспроможності та фінансової стійкості. Особливо важливим це питання є для малих приватних підприємств, діяльність яких більшою мірою залежить від змін зовнішнього середовища та обмеженості фінансових ресурсів.

Прибуток підприємства виступає не лише основним фінансовим результатом діяльності, а й важливим джерелом самофінансування, формування резервів, виконання зобов'язань перед державою та забезпечення соціально-економічного розвитку підприємства. Водночас ефективність формування прибутку значною мірою залежить від рівня управління витратами, обсягів реалізації продукції, ефективності використання ресурсів та здатності підприємства адаптуватися до змін ринкового середовища.

Проблематика формування, розподілу та підвищення прибутковості підприємств посідає важливе місце у сучасній фінансово-економічній науці. Значний внесок у розвиток теоретичних і практичних аспектів управління

прибутком підприємства зробили такі науковці, як Вовк О. М., Ковальчук А. М., Комісаренко Я. І., Джулай А. В., Брагіна О.С., Кічук Є.А., Ковальчук Н.О., Перерва П.Г., Лега О.В., Тютюнник С.В., Тютюнник Ю.М., Покровська Н.М., Катрич Д.Р. та ін. У працях науковців розглядаються питання економічної сутності прибутку, факторів впливу на його формування, методів аналізу фінансових результатів та напрямів підвищення прибутковості діяльності підприємств. Проте сучасні умови господарювання, нестабільність економічної ситуації та необхідність адаптації підприємств до нових викликів потребують подальшого вдосконалення підходів до управління прибутком і фінансовими результатами діяльності підприємств.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування заходів щодо підвищення ефективності формування та використання прибутку ПП «Модуль-АВН» в сучасних умовах господарювання.

Для досягнення поставленої мети у роботі визначено такі завдання:

- розкрити економічну сутність прибутку підприємства та його роль у забезпеченні ефективності діяльності підприємства;
- охарактеризувати механізм формування та використання прибутку підприємства;
- визначити фактори впливу на формування фінансових результатів діяльності підприємства;
- здійснити аналіз фінансових результатів та прибутковості ПП «Модуль-АВН»;
- оцінити ефективність формування та використання прибутку підприємства;
- обґрунтувати заходи щодо підвищення прибутковості діяльності підприємства;
- здійснити прогностичну оцінку ефективності запропонованих заходів.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є прибуток ПП «Модуль-АВН». Предметом є процес формування, використання та управління прибутком підприємства в сучасних умовах господарювання.

Методологічною базою дослідження є положення економічної теорії, фінансового менеджменту та фінансів підприємств, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з питань формування та управління прибутком підприємства, а також чинна законодавча та нормативно-правова база України. У процесі виконання роботи використано загальнонаукові методи дослідження, зокрема аналіз і синтез, індукцію та дедукцію, порівняння, узагальнення, логічний метод, а також економіко-статистичні методи, метод фінансового аналізу, табличний метод та метод прогнозування.

Інформаційну базу дослідження становили наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, законодавчі та нормативно-правові акти України, фінансова звітність ПП «Модуль-АВН», статистичні та аналітичні матеріали, а також інформаційні ресурси мережі Інтернет.

Окремі результати роботи висвітлені у тезах на тему: «Шляхи підвищення рівня прибутку підприємств України в сучасних умовах» (автор Стецюк В., науковий керівник – Ковальчук Н.О.), які опубліковані у Матеріалах студентської наукової конференції Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (11-14 травня 2026 року).

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг бакалаврської роботи становить 51 сторінку друкованого тексту, основний зміст роботи викладено на 39 сторінках. Робота містить 3 таблиці та 6 рисунків, список використаних джерел включає 45 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність прибутку підприємства та його роль у діяльності підприємства

У процесі здійснення фінансово-господарської діяльності підприємство постійно перебуває в умовах обмеженості ресурсів та необхідності забезпечення ефективного їх використання. Результативність такої діяльності визначається не лише обсягами виробництва чи реалізації продукції, а насамперед фінансовими показниками, які відображають підсумки функціонування підприємства за певний період. Саме вони дають змогу оцінити рівень економічної ефективності, фінансову стійкість та перспективи подальшого розвитку суб'єкта господарювання.

Узагальненим показником, що характеризує підсумок діяльності підприємства, є фінансовий результат, який формується внаслідок зіставлення доходів і витрат. Він відображає кінцевий ефект господарювання та може набувати як позитивного, так і негативного значення.

Особливої уваги потребує аналіз позитивного фінансового результату - прибутку, який виступає основним джерелом самофінансування підприємства, показником ефективності управління та важливим чинником економічного зростання.

У науковій літературі можна зустріти наступні визначення прибутку. Зокрема, «позитивний узагальнюючий фінансовий результат господарської діяльності підприємства, завдяки якому фінансується приріст оборотних коштів, здійснюється оновлення, розширення виробничого процесу, зростає соціальний розвиток підприємства» [39, с.91]. Таке визначення дає Степаненко О.І., яка наголошує на призначенні прибутку та його ролі для різних аспектів діяльності

підприємства.

Цікаве визначення пропонують Маркіна І.А. та Вороніна В.Л. «прибуток – це чистий дохід підприємця на вкладений капітал, виражений у грошовій формі, що характеризує винагороду за ризик підприємницької діяльності та визначається як різниця між сукупним доходом і сукупними витратами у процесі здійснення цієї діяльності та спрямований на досягнення конкретного рівня конкурентоспроможності й іміджу підприємства» [23, с. 143].

На визначенні прибутку як «...результату діяльності підприємства, що визначається шляхом порівняння сукупних доходів і витрат, є основою економічного та соціального розвитку фірми і держави» наголошують і Вовк О. М., Ковальчук А. М., Комісаренко Я., Джулай А. [7, с. 40].

Бедринєць М. Д., Довгань Л. П. зазначають, що «прибуток є фінансовим результатом проведення операційної, інвестиційної чи фінансової діяльності на підприємстві і являє собою суму перевищення доходів над витратами» [2, с. 39].

У Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» наводиться таке визначення: «прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати» [34].

Відповідно до Податкового кодексу «прибуток із джерелом походження з України та за її межами визначається шляхом зменшення фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на суму податкових різниць» [29].

Також прибуток трактують з економічної точки зору як різницю між доходами підприємства та його поточними витратами, проте окрім явних (бухгалтерських) витрат враховують ще й неявні, які оцінюються за альтернативною вартістю і не фіксуються в обліку (ті доходи, які власники могли б отримати при альтернативному використанні наявних ресурсів). Наприклад, підприємець може вкладати власні кошти у підприємство, замість того щоб розмістити їх на депозиті в банку, або використовувати власні приміщення для

ведення бізнесу замість здачі їх в оренду. Тобто, інвестуючи власні ресурси у господарську діяльність підприємства, власник фактично відмовляється від потенційного доходу, який міг би бути отриманий у разі їх іншого використання [30].

Узагальнивши дані визначення, на нашу думку під прибутком варто розуміти фінансовий результат підприємства, що характеризує позитивну різницю між доходами та витратами підприємства, є одним із ключових показників ефективності роботи підприємства, який впливає на можливості його самофінансування, тобто визначає економічний і соціальний розвиток.

Прибуток підприємства відіграє ключову роль у забезпеченні його фінансової стійкості та розвитку. Він виступає не лише головним показником ефективності господарської діяльності, а й основним джерелом формування власного капіталу, фінансування інвестицій, розширення виробництва та виконання соціальних зобов'язань перед працівниками.

Функції прибутку охоплюють як економічний, так і управлінський аспекти: з одного боку, прибуток є критерієм оцінки результативності використання ресурсів і фінансового стану підприємства; з іншого - він слугує інструментом для планування, стимулювання праці та прийняття стратегічних управлінських рішень. Таким чином, аналіз ролі та функцій прибутку дозволяє визначити його значення для фінансово-господарської діяльності підприємства і розробити ефективні механізми його використання.

З економічного погляду прибуток виступає частиною новоствореної вартості, яка залишається у розпорядженні підприємства після відшкодування витрат на виробництво та реалізацію продукції. Він є головним фінансовим джерелом інвестування, формування резервів, збільшення власного капіталу та основою для сплати податків. Таким чином, прибуток відіграє двоїсту роль – з одного боку, є критерієм ефективності господарської діяльності, а з іншого – джерелом подальшого економічного зростання.

Перерва П.Г., Лега О.В., Тютюнник С.В., Тютюнник Ю.М. відзначають, що «прибуток є основним джерелом фінансування для розширення

виробництва, інвестиційних проєктів та соціальних ініціатив, а й забезпечує фінансову стабільність, конкурентоспроможність і стратегічний розвиток підприємства» [28]. Тобто роль прибутку є значною не лише у вирішенні поточних питань фінансування, але і визначає конкурентоспроможність підприємства у довгостроковому періоді. Крім того, автори відзначають, що «значущість прибутку поширюється і на макроекономічний рівень, сприяючи підвищенню добробуту населення, стимулюючи економічне зростання та забезпечуючи надходження до бюджету через податкову систему. Хоча прибуток притаманно розглядати у контексті збільшення економічної вигоди. Важливо також враховувати його етичний та соціальний контекст, а також вплив на різноманітні аспекти суспільства та економіки» [28].

Ковальчук Н.О. відзначає виключно важливу роль чистого прибутку для фінансування інвестиційної діяльності підприємств України, особливо в умовах воєнного стану: «одним із найважливіших внутрішніх джерел такого фінансування є чистий прибуток підприємств. Саме він забезпечує відносну фінансову автономність і дозволяє підприємствам самостійно реалізовувати інвестиційні проєкти без залучення зовнішніх коштів, що є критично важливим у період обмеженого доступу до кредитних ресурсів та підвищених ризиків. Водночас саме інвестиційна діяльність залишається ключовим чинником збереження конкурентоспроможності підприємств, модернізації виробничих потужностей і забезпечення довгострокового економічного зростання» [15, с. 145].

Прибуток є одним із ключових показників фінансово-господарської діяльності підприємства, що має важливе значення не лише для самого суб'єкта господарювання, але й для інших зацікавлених сторін. Його величина та динаміка відображають ефективність функціонування підприємства, рівень використання ресурсів і здатність до стабільного розвитку в умовах ринкової економіки.

Для підприємства прибуток виступає основним джерелом самофінансування та економічного зростання. Саме за рахунок прибутку

здійснюється оновлення основних засобів, розширення виробництва, впровадження нових технологій та інновацій, а також формування резервних і страхових фондів. Наявність стабільного прибутку підвищує фінансову стійкість підприємства, забезпечує його платоспроможність та знижує залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Для власників і інвесторів прибуток є головним показником дохідності вкладеного капіталу та критерієм ефективності управління підприємством. Рівень прибутковості безпосередньо впливає на інвестиційну привабливість підприємства, можливості виплати дивідендів та зростання ринкової вартості бізнесу. Зростання прибутку свідчить про здатність підприємства генерувати додану вартість і забезпечувати довгостроковий розвиток.

Важливу роль прибуток відіграє і для працівників підприємства, оскільки він є фінансовою основою для матеріального стимулювання персоналу. За рахунок прибутку формуються фонди оплати праці, преміальні виплати, соціальні пільги та програми мотивації, що сприяє підвищенню продуктивності праці, зниженню плинності кадрів і формуванню зацікавленості працівників у досягненні високих результатів діяльності підприємства.

Для держави прибуток підприємств є важливим джерелом формування доходної частини бюджету через систему оподаткування. Податок на прибуток підприємств забезпечує фінансування соціально-економічних програм, розвитку інфраструктури та виконання державних функцій. Крім того, прибуткові підприємства сприяють стабілізації економіки, створенню робочих місць і зростанню національного доходу.

З огляду на вищезазначене, прибуток має багатогранне економічне значення та виступає важливим інструментом взаємодії інтересів підприємства, власників, працівників і держави. Його формування та ефективне використання є необхідною умовою сталого розвитку підприємства та економіки в цілому.

Таким чином, прибуток:

- виступає головною та першочерговою метою підприємницької діяльності;

- слугує не лише основою функціонування окремого підприємства, а й базою для економічного, соціального та політичного розвитку держави;
- прибуток є ключовим внутрішнім джерелом фінансових ресурсів підприємства, оскільки високий рівень прибутку дозволяє мінімізувати потребу в залученні зовнішнього капіталу;
- є важливим критерієм ефективності підприємницької діяльності, відображаючи результативність використання ресурсів, тому сприяє зацікавленості інвесторів;
- прибуток функціонує як механізм фінансового захисту, що сприяє стабільності підприємства і знижує ризик банкрутства;
- є джерелом розвитку та інновацій;
- через прибуток підприємство може забезпечувати соціальні виплати, підтримувати соціальні програми та підвищувати добробут колективу.

Роль прибутку підприємства, проявляється, насамперед у його функціях (рис. 1.1).

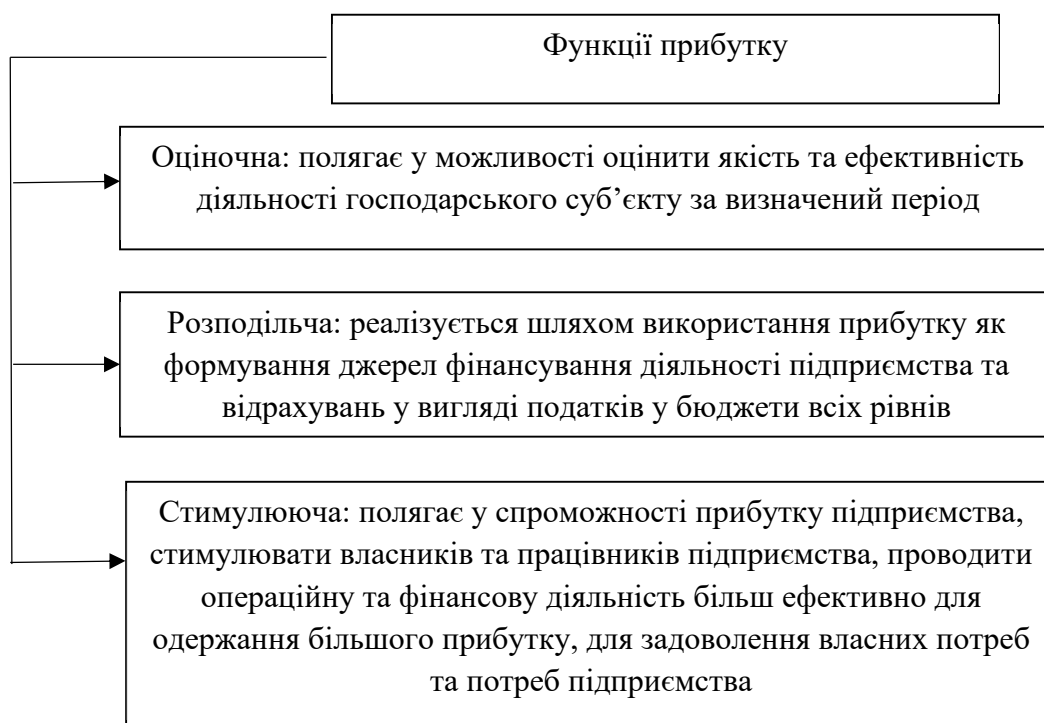

Рис. 1.1. Функції прибутку підприємства

Складено на основі [25, с. 85]

Крім основних функцій прибутку, виділяють ще наступні:

- контрольна функція. Прибуток слугує засобом контролю за співвідношенням доходів і витрат. Його аналіз дозволяє виявити неефективні напрями діяльності й своєчасно скоригувати фінансову політику;
- планова функція. На основі прибутку здійснюється планування та прогнозування майбутніх фінансових результатів, що допомагає формувати стратегічні цілі й бюджети підприємства;
- мотиваційна функція. Прибуток виступає стимулом для підвищення продуктивності праці працівників і може бути базою для запровадження систем преміювання та заохочення;
- інвестиційна функція. Отриманий прибуток створює можливості для реінвестування у розвиток підприємства, що забезпечує його подальше зростання, оновлення основних засобів і підвищення конкурентоспроможності.

Отже, прибуток є головною метою та результатом фінансово-господарської діяльності підприємства. Він відображає ефективність використання ресурсів, рівень конкурентоспроможності та фінансову стабільність. Прибуток виконує важливі функції: оціночну, розподільчу, стимулюючу, контрольну, планову, мотиваційну та інвестиційну, забезпечуючи розвиток і розширення діяльності підприємства. Його величина впливає на можливість самофінансування, стимулювання працівників і підвищення добробуту власників. Таким чином, прибуток є основою економічного зростання та головним показником успішності підприємства.

Прибуток відіграє значну роль у розвитку підприємства, забезпечує інтереси його власників та персоналу, а також держави, що зумовлює необхідність дослідження питань ефективного управління прибутком підприємств України.

1.2. Формування прибутку підприємства та чинники, що на нього впливають

Формування прибутку підприємства є складним багатоетапним процесом, що ґрунтується на взаємодії доходів і витрат, а також залежить від результативності господарської діяльності. Прибуток не виникає сам по собі, а є підсумком реалізації продукції, виконання робіт або надання послуг, ефективного використання ресурсів та обґрунтованих управлінських рішень. Тому дослідження механізму формування прибутку дозволяє глибше зрозуміти економічну природу цього показника та виявити ключові чинники, що впливають на його величину.

Процес формування прибутку передбачає поетапне узагальнення фінансових результатів діяльності підприємства - від визначення доходу та собівартості реалізованої продукції до розрахунку чистого прибутку. Водночас на кожному з етапів на величину прибутку впливають різноманітні фактори, пов'язані як з внутрішніми особливостями діяльності підприємства, так і з умовами його функціонування. У зв'язку з цим доцільним є розгляд теоретичних аспектів формування прибутку підприємства, а також систематизація основних факторів, що визначають його рівень і динаміку.

У системі класифікації прибутку однією із ознак є порядок його формування. Порядок формування прибутку підприємства визначають Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Міністерства фінансів України [32]. Залежно від порядку формування виокремлюють такі види прибутку: валовий, операційний, від звичайної діяльності до оподаткування, чистий. Порядок розрахунку кожного виду демонструє рис. 1.2.

Отже, валовий прибуток визначається як різниця між доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та собівартістю реалізованої продукції. Даний показник відображає результативність основної діяльності

підприємства без урахування операційних, фінансових та інших витрат. Валовий прибуток є одним із базових фінансових показників, що дає змогу оцінити загальний фінансовий результат діяльності підприємства до врахування витрат, пов'язаних з управлінням і обслуговуванням бізнес-процесів.

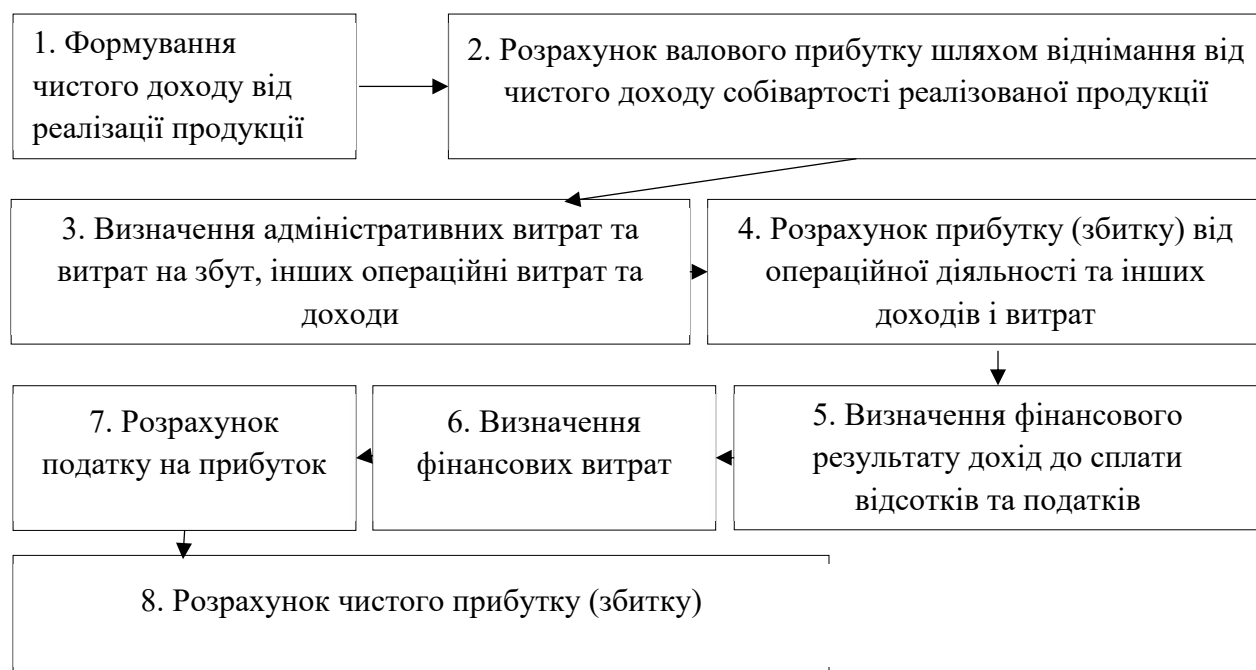

Рис. 1.2. Алгоритм формування прибутку підприємств [9, с. 240]

Операційний прибуток визначається як різниця між валовим прибутком та сумою операційних витрат, до складу яких належать витрати на здійснення основної діяльності, адміністративні витрати, витрати на збут, амортизаційні відрахування та інші операційні витрати. Цей показник використовується для оцінювання ефективності операційної діяльності підприємства та відображає фінансовий результат без урахування доходів і витрат від фінансової та інвестиційної діяльності. Також додаються інші операційні доходи (доходи від реалізації оборотних активів, крім готової продукції та товарів (наприклад, продаж виробничих запасів, МШП); доходи від операційної оренди активів (орендна плата, якщо оренда не є основним видом діяльності); курсові різниці, що виникають за операційними статтями; відшкодування раніше списаних активів; доходи у вигляді штрафів, пені, неустойок, отриманих від контрагентів

за порушення умов договорів та ін.).

Прибуток від звичайної діяльності формується як результат коригування операційного прибутку на фінансові доходи й витрати, а також інші доходи та витрати, що виникають у процесі звичайної діяльності, але не пов'язані безпосередньо з основною операційною діяльністю підприємства.

Прибуток від звичайної діяльності є важливим узагальнюючим показником, що характеризує фінансовий результат діяльності підприємства, сформований у межах його основної діяльності з урахуванням усіх операційних доходів і витрат, а також інших доходів і витрат, що виникають у процесі звичайної господарської діяльності. Даний показник дає можливість оцінити ефективність функціонування підприємства без впливу надзвичайних факторів і податкових зобов'язань.

Чистий прибуток являє собою частину доходу підприємства, що залишається у його розпорядженні після покриття всіх витрат, у тому числі операційних і фінансових витрат, сплати податків та виконання інших обов'язкових платежів. Він відображає кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства за звітний період та свідчить про рівень його фінансової стійкості й ефективності, оскільки показує обсяг коштів, що можуть бути спрямовані на розвиток, інвестування або розподіл між власниками.

Окрім даної класифікаційної ознаки є ще ряд інших. Класифікацію прибутку за різними ознаками демонструє рис. 1.3.

Прибуток від звичайної діяльності – це прибуток, що формується на постійній основі та отримується в результаті традиційних для підприємства господарських операцій і видів діяльності. Прибуток від надзвичайних подій характеризує доходи, отримані від нетипових або рідкісних для підприємства джерел, які не пов'язані з його основною діяльністю. Наприклад, страхові виплати – компенсації за пошкоджене або втрачене майно підприємства.

Прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) є основним видом прибутку на підприємстві, безпосередньо пов'язаним з виробництвом і продажем продукції. Прибуток від позареалізаційної діяльності утворюється як

різниця між отриманими та сплаченими штрафами, пенями, неустойками, орендна плата за надані приміщення тощо.

Рис. 1.1. Класифікація прибутку підприємства

Складено автором за даними [42, с. 245; 2, с. 40; 43, с. 318]

Прибуток від операційної діяльності включає сумарний обсяг прибутку від реалізації продукції та інших операцій, що не відносяться до інвестиційної або фінансової діяльності підприємства. Прибуток від інвестиційної діяльності відображає фінансовий результат операцій з придбання, будівництва, виготовлення та продажу основних засобів, нематеріальних активів і

короткострокових фінансових інвестицій. Прибуток від фінансової діяльності формується в результаті операцій, які змінюють розмір і структуру власного та позикового капіталу підприємства, зокрема емісії облігацій та інших боргових цінних паперів, залучення додаткового акціонерного або пайового капіталу, отримання кредитів у різних формах.

Валовий прибуток – це прибуток від реалізації продукції; операційний прибуток – від основної та іншої операційної діяльності; прибуток до оподаткування – від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності перед сплатою податків; чистий прибуток – залишок прибутку підприємства після сплати податків.

Розподілений прибуток - це частина чистого прибутку підприємства, яка вже була спрямована на конкретні цілі (виплата дивідендів власникам чи акціонерам, формування резервних фондів, фінансування соціальних потреб підприємства). Нерозподілений прибуток - це частина чистого прибутку, яка залишається у розпорядженні підприємства після всіх видів розподілу. Вона може використовуватися для: реінвестування у виробництво, покриття збитків минулих періодів, інших внутрішніх потреб підприємства.

Прибуток є ключовим фінансовим результатом діяльності підприємства, що відображає ефективність використання ресурсів і здатність підприємства забезпечувати свій розвиток. Класифікація прибутку здійснюється за різними ознаками, що дозволяє комплексно оцінити роль прибутку у фінансово-господарській діяльності підприємства та приймати ефективні управлінські рішення.

Формування прибутку підприємства є складним економічним процесом, на який впливає сукупність різноманітних факторів. Ці фактори визначають рівень доходів і витрат суб'єкта господарювання, а отже - кінцевий фінансовий результат його діяльності. В умовах функціонування ринкової економіки особливої актуальності набуває виявлення та аналіз чинників, що впливають на формування прибутку, оскільки це дає змогу оцінити ефективність господарської діяльності підприємства та обґрунтувати напрями її покращення.

Фактори впливу на формування прибутку можуть мати як внутрішній, так і зовнішній характер, відрізнятися за ступенем керованості та інтенсивністю впливу. Їх систематизація та дослідження є необхідною передумовою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень і забезпечення сталого розвитку підприємства.

Внутрішні фактори формування прибутку підприємства - це сукупність чинників, що залежать від самого підприємства та перебувають під його безпосереднім або опосередкованим контролем. Вони визначають ефективність використання ресурсів, рівень витрат, обсяги виробництва і реалізації продукції, цінову політику, організацію управління та якість господарських рішень. Саме внутрішні фактори формують потенціал підприємства щодо отримання прибутку та можуть бути змінені внаслідок реалізації управлінських заходів.

Зовнішні фактори формування прибутку підприємства - це чинники, що виникають у зовнішньому середовищі та не залежать безпосередньо від діяльності підприємства, проте істотно впливають на результати його господарювання. До них належать економічні, правові, податкові, соціальні, політичні та ринкові умови функціонування, рівень конкуренції, платоспроможний попит споживачів, інфляційні процеси та державне регулювання. Підприємство не може безпосередньо впливати на ці фактори, однак має враховувати їх у процесі планування та прогнозування прибутку.

Чинники формування прибутку підприємства представлені таким чином:

- кількість проданих товарів;
- цінова політика;
- обсяги діяльності;
- склад капіталу;
- валові витрати;
- чисельність працівників;
- фондоозброєність працівників;
- оборотність оборотних активів;
- податкомісткість;

- витрати, що фінансуються з прибутку [38, с. 293].

Розглядаючи детальніше фактори, що впливають на формування прибутку підприємств в сучасних умовах, можна виділити наступні із розмежуванням на внутрішні та зовнішні.

Зовнішні фактори в умовах воєнного стану мають визначальний характер, оскільки формуються під впливом макроекономічних, політичних та безпекових обставин, що не залежать від діяльності окремого підприємства. До основних зовнішніх факторів доцільно віднести:

- воєнні дії та безпекова ситуація (руйнування виробничих потужностей, ризики для персоналу, переривання господарських зв'язків);
- макроекономічна нестабільність (інфляція, коливання валютного курсу, зниження платоспроможного попиту);
- порушення логістичних ланцюгів (блокування портів, зростання транспортних витрат, обмеження експорту та імпорту);
- державне регулювання в умовах воєнного стану (податкові зміни, мораторії, пільги, мобілізаційні обмеження);
- скорочення внутрішнього та зовнішнього ринків збуту;
- міграційні процеси (відтік робочої сили, зміна структури споживчого попиту);
- залежність від міжнародної фінансової допомоги та підтримки партнерів;
- енергетичні ризики (дефіцит електроенергії, зростання цін на енергоносії).

Ці фактори безпосередньо впливають на обсяги виробництва, доходи підприємств та рівень витрат, що в підсумку визначає величину прибутку.

Внутрішні фактори відображають здатність підприємства адаптуватися до кризових умов та ефективно використовувати наявні ресурси. В умовах війни їх роль суттєво зростає. До основних внутрішніх факторів належать:

- гнучкість системи управління та швидкість ухвалення рішень;
- адаптація виробництва до нових умов (зміна асортименту,

переорієнтація на інші ринки);

- рівень витрат та ефективність їх контролю;
- фінансова стійкість підприємства (наявність резервів);
- кадровий потенціал та мотивація персоналу;
- інноваційність та цифровізація бізнес-процесів;
- рівень диверсифікації діяльності;
- здатність до релокації або часткового переміщення виробництва;
- якість планування та антикризового управління.

Саме внутрішні фактори визначають, чи зможе підприємство зберегти або сформувати прибуток навіть за несприятливого зовнішнього середовища.

Отже, прибуток є ключовим показником ефективності господарської діяльності підприємства, що відображає фінансові результати та визначає стійкість і перспективи розвитку. Процес його формування базується на співвідношенні доходів і витрат та передбачає визначення фінансових результатів за видами діяльності і обчислення чистого прибутку.

На величину прибутку впливає комплекс внутрішніх і зовнішніх факторів: внутрішні - ефективність використання ресурсів, організація управління, фінансова стійкість, кадровий потенціал та здатність адаптуватися до змін; зовнішні - макроекономічні умови, конкуренція, попит на ринку, державне регулювання, воєнна та безпекова ситуація, логістичні та енергетичні ризики.

Прибуток класифікується за джерелами формування, видами діяльності та напрямками використання, що дозволяє оцінювати фінансові результати і планувати ефективне управління ним. Він виступає основним джерелом самофінансування, інвестиційного розвитку, виконання зобов'язань перед державою та підвищення конкурентоспроможності підприємства. Аналіз прибутку – важлива передумова підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ РІВНЯ ПРИБУТКОВОСТІ

ПП «МОДУЛЬ-АВН» ЗА 2023 - 2025 РОКИ

2.1. Динаміка формування прибутку підприємства

Приватне підприємство «Модуль-АВН» (ПП «Модуль-АВН») здійснює такі види діяльності:

- виробництво машин і устаткування для добувної промисловості та будівництва;
- виробництво неелектричних побутових приладів;
- виробництво інших готових металевих виробів;
- ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення;
- будівництво житлових і нежитлових будівель.

Прибуток є одним із ключових показників ефективності діяльності підприємства, оскільки відображає кінцеві результати його господарювання та рівень фінансової стійкості. Аналіз динаміки формування прибутку дає можливість оцінити тенденції зміни фінансових результатів підприємства, визначити основні чинники впливу та виявити резерви підвищення прибутковості в сучасних умовах господарювання.

Прибуток як кінцевий показник є діяльності підприємства відображає різницю між отриманими доходами та здійсненими витратами. При його формуванні враховуються різні види діяльності підприємства - звичайна та надзвичайна, що дозволяє виділити відповідні види фінансового результату: валовий, операційний та чистий прибуток, які відображають ефективність використання ресурсів (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка формування прибутку ПП «Модуль-АВН» за 2023-2025 роки

тис.грн.

Показники	Роки			Відхилення (+,-)	
	2023	2024	2025	2024/2023	2025/2024
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	3537,1	3448,3	5339,7	-88,8	1891,4
Собівартість реалізації продукції	2239,0	2449,3	3079,6	210,3	630,3
Валовий прибуток	1298,1	999	2260,1	-299,1	1261,1
Інші операційні витрати	540,0	623,9	967,8	83,9	343,9
Фінансовий результат від операційної діяльності	758,1	375,1	1292,3	-383	917,2
Фінансовий результат до оподаткування	758,1	375,1	1292,3	-383	917,2
Податок на прибуток	-	-	-	-	-
Чистий прибуток	758,1	375,1	1292,3	-383	917,2

Дані таблиці свідчать про нестабільну динаміку формування прибутку ПП «Модуль-АВН» упродовж 2023-2025 років. У 2024 році порівняно з 2023 роком чистий дохід (виручка) від реалізації продукції зменшився на 88,8 тис. грн, або на 2,5 %, що негативно вплинуло на фінансові результати підприємства. Водночас собівартість реалізованої продукції зросла на 210,3 тис. грн, або на 9,4 %, що свідчить про збільшення витрат на виробництво та реалізацію продукції. Унаслідок цього валовий прибуток скоротився на 299,1 тис. грн, або майже на 23 %, і становив у 2024 році 999 тис. грн.

Негативною тенденцією також стало зростання інших операційних витрат на 83,9 тис. грн, що додатково знизило ефективність операційної діяльності підприємства. Фінансовий результат від операційної діяльності у 2024 році зменшився на 383 тис. грн порівняно з 2023 роком та склав 375,1 тис. грн. Аналогічне скорочення спостерігалось і за показником чистого прибутку, який також знизився на 383 тис. грн. Це свідчить про погіршення фінансової

результативності діяльності підприємства у 2024 році, що було зумовлено одночасним скороченням доходів та підвищенням витрат.

Проте у 2025 році діяльність підприємства характеризувалася суттєвим покращенням фінансових результатів. Чистий дохід від реалізації продукції зріс на 1891,4 тис. грн, або на 54,8 % порівняно з 2024 роком, що свідчить про розширення обсягів реалізації продукції та підвищення ділової активності підприємства. Незважаючи на збільшення собівартості реалізованої продукції на 630,3 тис. грн, темпи зростання доходу були значно вищими за темпи зростання витрат, що позитивно позначилося на фінансових результатах.

У результаті валовий прибуток у 2025 році зріс на 1261,1 тис. грн та досяг 2260,1 тис. грн, що більш ніж удвічі перевищує показник попереднього року. Інші операційні витрати також збільшилися на 343,9 тис. грн, однак це не мало критичного негативного впливу на загальний фінансовий результат. Фінансовий результат від операційної діяльності та чистий прибуток зросли на 917,2 тис. грн і становили 1292,3 тис. грн. Отже, у 2025 році підприємству вдалося значно підвищити ефективність своєї діяльності та забезпечити зростання прибутковості.

Загалом проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що формування прибутку ПП «Модуль-АВН» значною мірою залежить від співвідношення темпів зміни доходів і витрат. Якщо у 2024 році підприємство зазнало зниження прибутковості через скорочення виручки та зростання собівартості, то у 2025 році ситуація суттєво покращилася завдяки активізації реалізації продукції та більш ефективному формуванню фінансових результатів.

Таке суттєве зростання виручки у 2025 році можна пояснити сукупністю кількох факторів. Найбільш імовірно, що збільшення чистого доходу від реалізації продукції було зумовлене розширенням обсягів реалізації продукції, активізацією попиту на продукцію підприємства та частковим підвищенням цін в умовах інфляційних процесів. Крім того, позитивний вплив могли мати розширення ринків збуту, залучення нових контрагентів і покращення організації збутової діяльності підприємства.

Ключові чинники, які впливають на зміну прибутку ПП «Модуль-АВН» — це зміна виручки від реалізації продукції, собівартості виробленої та реалізованої продукції, інших операційних витрат.

Важливо проаналізувати зміну факторів у розрізі основних видів прибутку, розпочнемо з операційного (рис. 2.1)

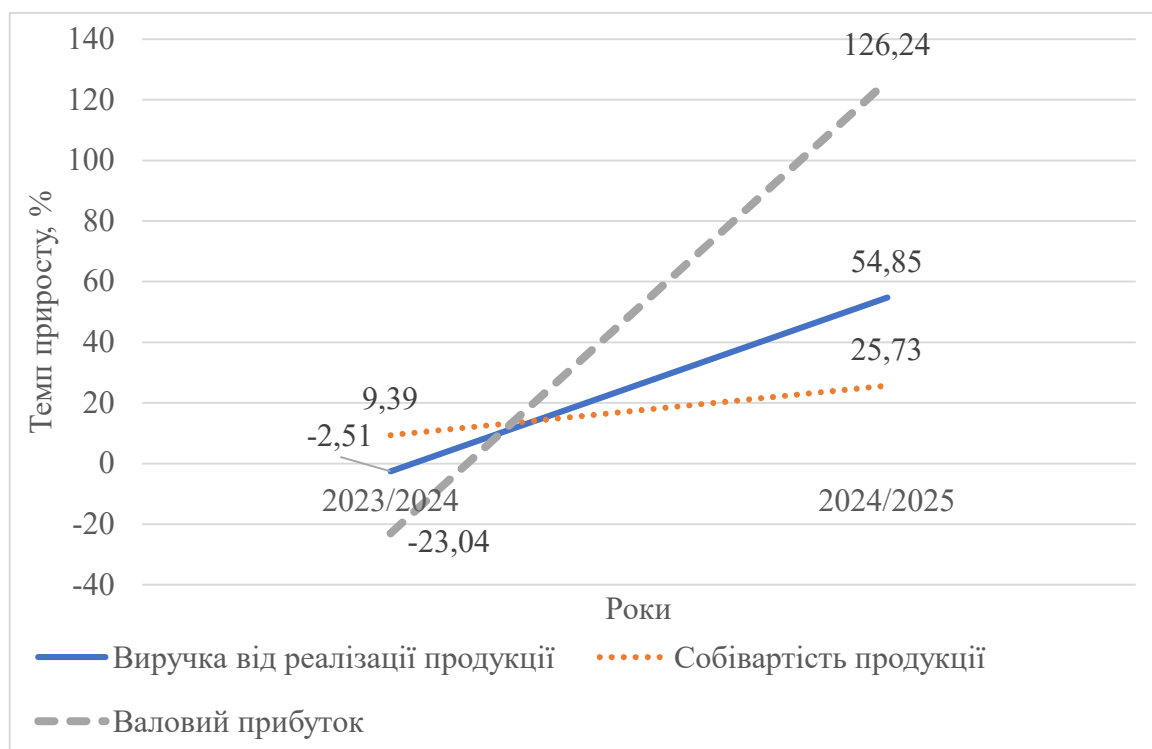

Рис. 2.1. Факторний аналіз динаміки валового прибутку
ПП «Модуль-АВН»

Рис. 2.1 наочно відображає вплив змін виручки від реалізації продукції та собівартості на динаміку валового прибутку ПП «Модуль-АВН» у 2023–2025 роках. У 2024 році порівняно з 2023 роком спостерігалось незначне скорочення виручки від реалізації продукції на 2,51 %, тоді як собівартість продукції зросла на 9,39 %. Унаслідок цього валовий прибуток підприємства зменшився на 23,04 %, що свідчить про негативний вплив випереджаючого зростання витрат над доходами підприємства.

Ситуація суттєво змінилася у 2025 році. Так, виручка від реалізації продукції зросла на 54,85 %, тоді як собівартість продукції збільшилася лише на 25,73 %. Це забезпечило значне зростання валового прибутку — на 126,24 %.

Отже, темпи приросту доходу значно перевищували темпи приросту витрат, що свідчить про підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.

Важливо також дослідити фактори впливу на чистий прибуток, який на даному підприємстві співпадає із прибутком до оподаткування та операційним прибутком (рис. 2.2).

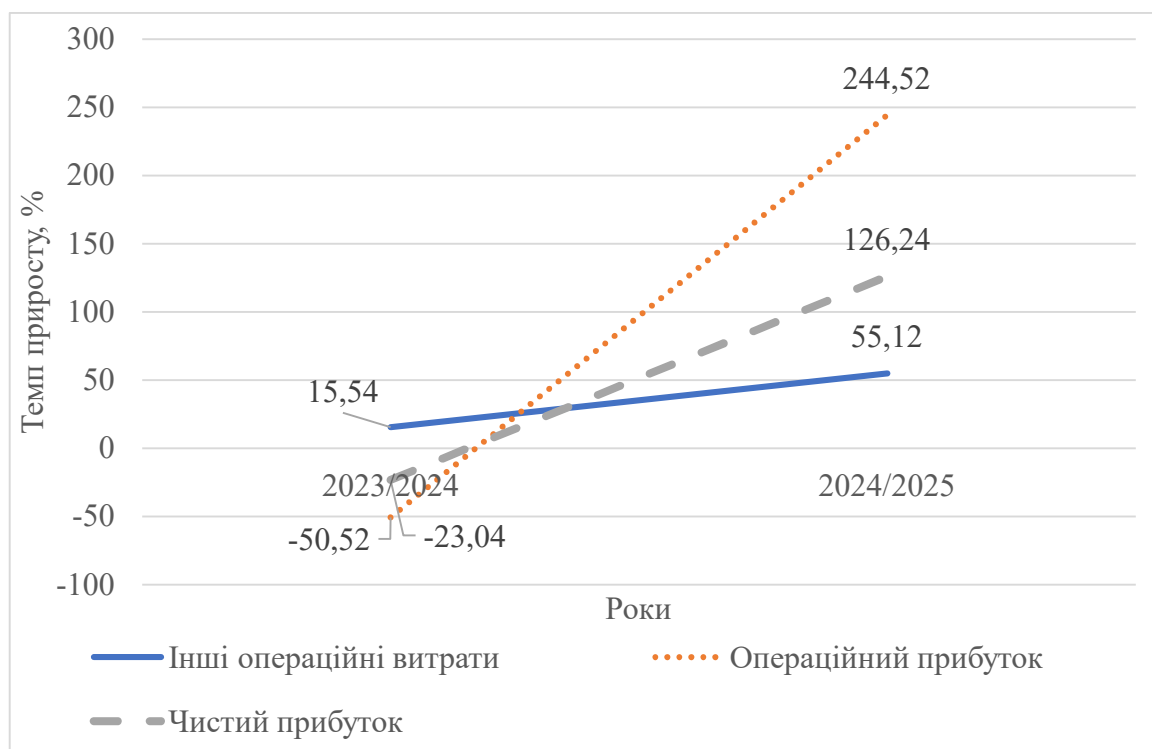

Рис. 2.2. Факторний аналіз динаміки чистого прибутку

ПП «Модуль-АВН»

Рис. 2.2 відображає динаміку валового прибутку, інших операційних витрат та чистого прибутку ПП «Модуль-АВН» у 2023–2025 роках. У 2024 році порівняно з 2023 роком спостерігалось погіршення фінансових результатів підприємства. Зокрема, валовий прибуток скоротився на 23,04 %, тоді як інші операційні витрати зросли на 15,54 %. У результаті чистий прибуток підприємства зменшився на 50,52 %, що свідчить про зниження ефективності господарської діяльності підприємства.

Негативна динаміка у 2024 році була зумовлена скороченням виручки від реалізації продукції та одночасним зростанням собівартості й інших операційних витрат. Це призвело до суттєвого зменшення фінансового результату

підприємства.

У 2025 році ситуація суттєво покращилася. Валовий прибуток зріс на 126,24 %, що стало основним чинником збільшення чистого прибутку підприємства. Незважаючи на зростання інших операційних витрат на 55,12 %, чистий прибуток зріс на 244,52 %, тобто майже у 2,5 раза. Це свідчить про значне підвищення ефективності діяльності підприємства та покращення результативності формування фінансових результатів.

Основною причиною такого різкого зростання чистого прибутку стало суттєве збільшення виручки від реалізації продукції при відносно нижчих темпах зростання витрат.

Зростання інших операційних витрат підприємства у 2025 році можна пояснити активізацією господарської діяльності та збільшенням обсягів реалізації продукції. Оскільки до складу інших операційних витрат малого підприємства можуть входити адміністративні витрати, витрати на збут, транспортні та логістичні витрати, їх збільшення частково пов'язане із розширенням ринків збуту, зростанням кількості замовлень та необхідністю забезпечення більшого обсягу реалізації продукції. Зокрема, збільшення витрат на збут могло сприяти покращенню реалізації продукції та, відповідно, суттєвому зростанню виручки підприємства.

Отже, у 2023–2025 роках формування прибутку ПП «Модуль-АВН» характеризувалося нестабільною динамікою. У 2024 році підприємство зазнало погіршення фінансових результатів унаслідок скорочення виручки від реалізації продукції та одночасного зростання собівартості й інших операційних витрат. Це призвело до суттєвого зниження валового та чистого прибутку, що свідчило про зменшення ефективності господарської діяльності підприємства в умовах зростання витрат.

У 2025 році фінансові результати підприємства суттєво покращилися завдяки значному збільшенню виручки від реалізації продукції при відносно нижчих темпах зростання витрат. Розширення обсягів реалізації продукції, активізація збутової діяльності та ефективніше використання виробничих

ресурсів забезпечили стрімке зростання валового і чистого прибутку підприємства. При цьому збільшення інших операційних витрат було пов'язане з розширенням масштабів діяльності підприємства та сприяло подальшому зростанню доходів і прибутковості діяльності.

2.2. Оцінка розподілу прибутку та показників рентабельності ПП «Модуль-АВН»

Раціональний розподіл прибутку є важливою складовою фінансової політики підприємства, оскільки визначає напрями використання отриманого фінансового результату та впливає на подальший розвиток суб'єкта господарювання. Від ефективності розподілу прибутку залежить рівень фінансової стійкості підприємства, можливості самофінансування, розширення діяльності та забезпечення конкурентоспроможності в сучасних умовах господарювання.

Оцінка розподілу прибутку ПП «Модуль-АВН» (табл. 2.2) дає можливість визначити особливості використання чистого прибутку підприємства, а також з'ясувати, наскільки сформована політика розподілу прибутку сприяє зміцненню фінансового потенціалу підприємства та забезпеченню подальшого розвитку.

Таблиця 2.2

Розподіл чистого прибутку ПП «Модуль-АВН» за 2023-2025 роки

Показник	Сума, тис.грн.			Структура, %		
	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Чистий прибуток, в т.ч.:	758,1	375,1	1292,3	100,00	100,00	100,00
Виплата дивідендів (виплати власникам)	677,6	-	-	89,38	-	-
Формування резервного фонду	-	-	375,1	-	-	29,03
Реінвестування (збільшення неозподіленого прибутку)	80,5	375,1	917,2	10,62	100,00	70,97

Дані таблиці 2.2 свідчать про зміну підходів ПП «Модуль-АВН» до розподілу чистого прибутку упродовж 2023–2025 років. У 2023 році основна частина чистого прибутку підприємства була спрямована на виплату коштів власникам — 677,6 тис. грн, або 89,38 % від загальної суми прибутку. Водночас лише 80,5 тис. грн, або 10,62 %, було реінвестовано у діяльність підприємства шляхом збільшення нерозподіленого прибутку. Це свідчить про орієнтацію підприємства переважно на задоволення інтересів власників, а не на внутрішній розвиток підприємства.

У 2024 році політика розподілу прибутку суттєво змінилася. Увесь чистий прибуток підприємства у сумі 375,1 тис. грн був спрямований на реінвестування та збільшення нерозподіленого прибутку. Відмова від виплати дивідендів могла бути пов'язана із необхідністю зміцнення фінансового стану підприємства в умовах зниження прибутковості діяльності та зростання витрат.

У 2025 році підприємство продовжило політику спрямування прибутку на розвиток діяльності. Найбільша частка чистого прибутку — 917,2 тис. грн, або 70,97 %, була реінвестована у діяльність підприємства, а 375,1 тис. грн, або 29,03 %, спрямовано на формування резервного фонду. Це свідчить про прагнення підприємства посилити фінансову стійкість, забезпечити самофінансування та сформувати фінансовий резерв для мінімізації ризиків у майбутньому.

Загалом упродовж досліджуваного періоду спостерігається перехід від споживчого підходу до розподілу прибутку до більш стратегічно орієнтованої політики, спрямованої на реінвестування прибутку, зміцнення фінансового потенціалу та забезпечення подальшого розвитку підприємства.

Поряд із оцінкою розподілу прибутку важливе значення має аналіз показників рентабельності, які характеризують ефективність формування та використання прибутку підприємства. На відміну від абсолютної суми прибутку, показники рентабельності дають можливість оцінити рівень прибутковості діяльності підприємства, ефективність використання його ресурсів, активів, власного капіталу та витрат.

Оцінка показників рентабельності ПП «Модуль-АВН», визначена на

основі дод. А.1-А.3, Б.1-Б.3, дозволяє визначити результативність господарської діяльності підприємства, виявити тенденції зміни рівня прибутковості та оцінити ефективність формування фінансових результатів у сучасних умовах господарювання (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Оцінка показників рентабельності ПП «Модуль-АВН» за 2023-2025 роки
%

Показники	Роки			Відхилення (+,-)	
	2023	2024	2025	2024/	2025/
				2023	2024
Рентабельність продажу	36,70	28,97	42,33	-7,73	13,36
Рентабельність продукції	57,98	40,79	73,39	-17,19	32,60
Рентабельність активів	21,62	11,19	42,63	-10,43	31,45
Рентабельність оборотних активів	39,21	20,22	81,86	-18,98	61,64
Рентабельність власного капіталу	72,96	19,81	50,88	-53,15	31,07

Аналіз показників рентабельності ПП «Модуль-АВН» за 2023–2025 роки свідчить про нестабільну, але загалом позитивну динаміку ефективності діяльності підприємства. У 2024 році майже всі показники рентабельності суттєво знизилися порівняно з 2023 роком, що може пов'язано зі зростанням витрат, зменшенням обсягів чистого прибутку, менш ефективним використанням ресурсів. Проте у 2025 році спостерігається значне покращення ситуації та зростання всіх досліджуваних показників.

Рентабельність продажу у 2024 році знизилася на 7,73% – до 28,97%, однак у 2025 році зросла до 42,33%, що на 13,36% більше, ніж у попередньому році. Це свідчить про підвищення ефективності основної діяльності підприємства та зростання прибутковості реалізації продукції.

Рентабельність продукції також демонструє подібну тенденцію: після зниження у 2024 році на 17,19% показник у 2025 році зріс до 73,39%, що є найвищим значенням за досліджуваний період. Така динаміка свідчить про

покращення співвідношення між витратами на виробництво та отриманим прибутком.

Показник рентабельності активів у 2024 році скоротився з 21,62% до 11,19%, проте вже у 2025 році зріс до 42,63 %. Це вказує на суттєве підвищення ефективності використання майна підприємства для отримання прибутку.

Особливо значне зростання спостерігається щодо рентабельності оборотних активів: у 2025 році показник досяг 81,86 %, що на 61,64% більше порівняно з 2024 роком. Це свідчить про ефективніше використання оборотного капіталу та прискорення його віддачі.

Рентабельність власного капіталу у 2024 році різко знизилася на 53,15%, однак у 2025 році підвищилася до 50,88%. Незважаючи на відновлення показника, його значення все ще нижче рівня 2023 року, що свідчить про певне зниження ефективності використання власних фінансових ресурсів у довгостроковому аспекті.

Отже, результати аналізу свідчать, що у 2025 році підприємству вдалося суттєво покращити показники прибутковості та ефективності використання ресурсів. Це є позитивною тенденцією та свідчить про зміцнення фінансового стану підприємства і підвищення результативності його господарської діяльності.

Для поглиблення оцінки формування прибутку ПП «Модуль-АВН» доцільно проаналізувати структуру доходів підприємства, оскільки саме доходи є основним джерелом формування фінансових результатів та забезпечення прибуткової діяльності. Аналіз структури доходів дозволяє визначити основні джерела надходження коштів і оцінити стабільність господарської діяльності підприємства.

Дослідження структури доходів ПП «Модуль-АВН» показало, що єдиним джерелом доходів підприємства є виручка від реалізації продукції. Це свідчить про орієнтацію підприємства на здійснення основної операційної діяльності та отримання прибутку переважно за рахунок реалізації продукції. Разом із тим, така структура доходів вказує на значну залежність підприємства від одного

джерела надходжень, що в сучасних умовах господарювання може підвищувати рівень фінансових ризиків. У зв'язку з цим перспективним напрямом підвищення прибутковості підприємства може бути диверсифікація джерел доходів шляхом розвитку інших видів діяльності та розширення напрямів отримання прибутку.

Важливим етапом оцінки формування прибутку підприємства є аналіз структури витрат, оскільки саме рівень і склад витрат безпосередньо впливають на величину фінансового результату та ефективність господарської діяльності. Раціональне управління витратами сприяє зниженню собівартості продукції, підвищенню конкурентоспроможності підприємства та забезпечує зростання прибутковості діяльності.

Аналіз структури витрат ПП «Модуль-АВН» дозволяє оцінити основні напрями використання фінансових ресурсів підприємства, визначити найбільш витратні елементи та виявити можливості для оптимізації витрат. Особливого значення набуває дослідження динаміки собівартості продукції, адміністративних та інших операційних витрат, оскільки саме вони формують загальний рівень витрат підприємства та впливають на рентабельність (рис. 2.3).

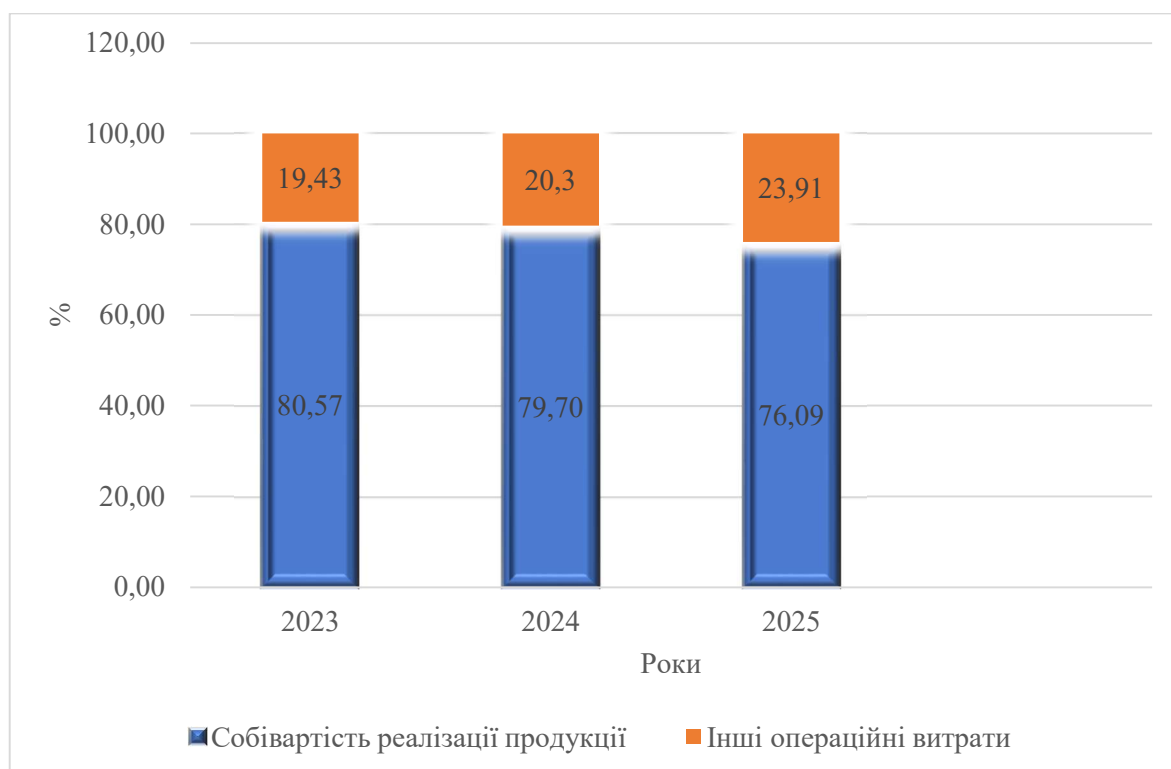

Рис. 2.3. Структура витрат ПП «Модуль-АВН»

Аналіз структури витрат ПП «Модуль-АВН» свідчить, що найбільшу частку у складі витрат підприємства впродовж 2023–2025 років становить собівартість реалізованої продукції. У 2023 році її частка складала 80,57 %, у 2024 році – 79,70 %, а у 2025 році – 76,09 %. Незважаючи на поступове зниження питомої ваги собівартості, вона продовжує займати домінуюче місце у структурі витрат підприємства, що є характерним для виробничих підприємств.

Водночас частка інших операційних витрат протягом досліджуваного періоду мала тенденцію до зростання. Якщо у 2023 році вона становила 19,43 %, то у 2024 році – 20,3 %, а у 2025 році зросла до 23,91 %. Така динаміка може свідчити про збільшення витрат, пов'язаних із забезпеченням операційної діяльності підприємства, зростанням адміністративних витрат, витрат на збут або інших супутніх витрат.

Позитивним аспектом є поступове скорочення частки собівартості реалізованої продукції у загальній структурі витрат, що може вказувати на підвищення ефективності виробничого процесу, оптимізацію використання ресурсів або вдосконалення системи управління витратами. Разом із тим, зростання частки інших операційних витрат потребує посилення контролю за їх формуванням, оскільки надмірне збільшення таких витрат може негативно впливати на рівень прибутковості підприємства.

Отже, структура витрат ПП «Модуль-АВН» характеризується переважанням виробничих витрат, однак у досліджуваному періоді спостерігаються певні зміни у співвідношенні окремих елементів витрат. Це свідчить про необхідність подальшого вдосконалення системи управління витратами з метою забезпечення зростання прибутку та підвищення ефективності діяльності підприємства.

Отже, результати аналізу свідчать, що прибуток ПП «Модуль-АВН» у 2023–2025 роках формувався під впливом змін обсягів реалізації продукції, структури доходів і витрат, а також ефективності використання ресурсів підприємства. Незважаючи на погіршення фінансових результатів у 2024 році, у 2025 році підприємству вдалося суттєво покращити показники прибутковості,

рентабельності та ефективності діяльності. Основним джерелом доходів залишалася виручка від реалізації продукції, що свідчить про орієнтацію підприємства на основну діяльність, однак водночас вказує на доцільність диверсифікації джерел доходів у перспективі. Аналіз структури витрат підтвердив домінування собівартості реалізованої продукції у складі витрат підприємства, що обумовлює необхідність подальшого вдосконалення системи управління витратами з метою забезпечення стабільного зростання прибутку та підвищення фінансової стійкості підприємства. Аналіз розподілу чистого прибутку ПП «Модуль-АВН» свідчить про зміну підходів підприємства до використання отриманого фінансового результату. Якщо у 2023 році переважна частина прибутку була спрямована на виплату власникам, то у 2024–2025 роках підприємство зосередилося на реінвестуванні прибутку та формуванні резервного фонду, що свідчить про орієнтацію на зміцнення фінансової стійкості, розширення діяльності та забезпечення подальшого розвитку підприємства.

Результати проведеного аналізу свідчать про необхідність пошуку та впровадження ефективних напрямів підвищення прибутковості ПП «Модуль-АВН», що обумовлює доцільність розробки практичних заходів щодо збільшення прибутку підприємства в сучасних умовах господарювання.

РОЗДІЛ 3

ОБГРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ

ПП «МОДУЛЬ-АВН»

3.1. Пропозиції щодо забезпечення ефективного управління фінансовими результатами підприємства

У сучасних умовах господарювання ефективне управління фінансовими результатами підприємства є одним із ключових чинників забезпечення його стабільного функціонування, фінансової стійкості та конкурентоспроможності. Саме прибуток виступає основним джерелом розвитку підприємства, фінансування виробничої діяльності, оновлення матеріально-технічної бази та формування резервів для подальшого розвитку.

Результати проведеного аналізу діяльності ПП «Модуль-АВН» засвідчили, що фінансові результати підприємства формуються під впливом обсягів реалізації продукції, рівня витрат, ефективності використання ресурсів та структури доходів підприємства. Незважаючи на покращення показників прибутковості у 2025 році, для підприємства залишається актуальною проблема забезпечення стабільного зростання прибутку, зниження собівартості продукції та підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами.

У зв'язку з цим виникає необхідність розробки та обґрунтування заходів, спрямованих на вдосконалення управління фінансовими результатами ПП «Модуль-АВН», підвищення прибутковості діяльності та зміцнення фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах господарювання.

Ключові аспекти формування прибутку в контексті сталого розвитку «можна представити наступним чином:

1. Економічна ефективність: базується на досягненні фінансової стабільності, однак акцент робиться на довгостроковій перспективі, а не лише на

короткостроковому прибутку.

2. Екологічна відповідальність: Прибуток формується з урахуванням мінімізації шкоди для довкілля (використання ресурсів, енергоефективність, скорочення викидів та відходів).

3. Соціальна відповідальність: Бізнес бере до уваги вплив на суспільство, включаючи справедливу оплату праці, створення робочих місць, інвестування в громади, де він працює» [5, с. 16].

Для малих приватних підприємств проблема формування та збільшення прибутку набуває особливої актуальності в умовах нестабільності економічного середовища, зростання виробничих витрат, посилення конкуренції та обмеженості фінансових ресурсів. Саме тому для ПП «Модуль-АВН» важливим напрямом розвитку є пошук резервів підвищення прибутковості та забезпечення ефективного управління фінансовими результатами.

ПП «Модуль-АВН» здійснює діяльність у сфері виробництва машин та устаткування для добувної промисловості та будівництва, а також займається виготовленням металевих виробів і ремонтом промислового обладнання.

Основним джерелом формування доходу підприємства є виручка від реалізації продукції, що свідчить про орієнтацію підприємства переважно на основну виробничу діяльність. Разом із тим результати проведеного аналізу показали, що значний вплив на фінансові результати підприємства мають рівень собівартості продукції, ефективність використання ресурсів, структура витрат та обсяги реалізації.

Проведений аналіз діяльності ПП «Модуль-АВН» засвідчив, що у 2024 році підприємство зіткнулося з погіршенням фінансових результатів, однак уже у 2025 році спостерігалось суттєве покращення показників прибутковості та рентабельності. Це свідчить про наявність потенціалу до розвитку та здатність підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Водночас для забезпечення стабільного зростання прибутку підприємству необхідно реалізувати комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію витрат, підвищення ефективності виробництва та розширення джерел отримання доходів.

Одним із найважливіших напрямів підвищення прибутковості ПП «Модуль-АВН» є вдосконалення системи управління витратами. Аналіз структури витрат підприємства показав, що найбільшу частку займає собівартість реалізованої продукції. Це характерно для виробничих підприємств, діяльність яких пов'язана зі значними матеріальними витратами, використанням енергоресурсів та виробничого обладнання. За таких умов навіть незначне скорочення виробничих витрат може позитивно вплинути на величину прибутку.

Для зниження собівартості продукції підприємству доцільно впровадити заходи щодо раціонального використання матеріальних ресурсів. Насамперед це стосується контролю за нормами витрачання сировини та матеріалів, мінімізації виробничих втрат і відходів, а також підвищення ефективності використання обладнання. Важливим резервом скорочення витрат є оптимізація процесів закупівлі матеріалів шляхом пошуку більш вигідних постачальників та укладання довгострокових договорів поставки. Такі заходи дозволять підприємству знизити матеріальні витрати та стабілізувати виробничі процеси. Крім того, суттєвий вплив на рівень прибутковості підприємства має ефективність використання трудових ресурсів. Для ПП «Модуль-АВН» доцільним є вдосконалення організації праці, підвищення продуктивності праці працівників та застосування системи мотивації персоналу.

Підвищення продуктивності праці сприятиме зростанню обсягів виробництва без суттєвого збільшення витрат, що позитивно вплине на фінансові результати підприємства.

Важливим напрямом підвищення прибутковості підприємства є також удосконалення управління збутовою діяльністю. Оскільки основним джерелом доходів ПП «Модуль-АВН» є реалізація продукції, збільшення обсягів продажу безпосередньо впливає на величину прибутку. З цією метою підприємству доцільно активізувати маркетингову діяльність, розширити коло потенційних споживачів та здійснювати пошук нових ринків збуту.

Особливу увагу доцільно приділити розвитку співпраці з будівельними та виробничими підприємствами, оскільки основний вид діяльності ПП «Модуль-

АВН» пов'язаний із виробництвом машин та устаткування для будівництва і промисловості. Розширення клієнтської бази дозволить підприємству підвищити обсяги реалізації продукції та зменшити залежність від окремих замовників.

Ще одним важливим напрямом підвищення прибутковості є диверсифікація джерел доходів підприємства. Проведений аналіз показав, що діяльність ПП «Модуль-АВН» значною мірою залежить від доходів від основної діяльності. У сучасних умовах така залежність може створювати додаткові ризики для підприємства, особливо в періоди скорочення попиту на основну продукцію.

З огляду на це підприємству доцільно розширити спектр послуг, зокрема активніше розвивати напрям технічного обслуговування та ремонту промислового обладнання. Відповідно до видів діяльності підприємства, ПП «Модуль-АВН» має можливість здійснювати ремонт і технічне обслуговування машин та устаткування промислового призначення. Розвиток цього напрямку дозволить підприємству отримувати додаткові доходи та підвищити стабільність фінансових результатів.

Крім того, підприємству доцільно приділити увагу модернізації виробництва. Використання сучасного обладнання та технологій дозволить підвищити якість продукції, зменшити витрати виробництва та покращити конкурентоспроможність підприємства. Незважаючи на те, що модернізація потребує певних фінансових вкладень, у довгостроковій перспективі вона сприятиме зростанню прибутку та зміцненню ринкових позицій підприємства.

Позитивним аспектом діяльності ПП «Модуль-АВН» є зміна підходів до використання чистого прибутку. Якщо у 2023 році значна частина прибутку спрямовувалася на виплати власникам, то у 2024–2025 роках підприємство орієнтувалося на реінвестування прибутку та формування резервного фонду. Такий підхід свідчить про прагнення підприємства забезпечити фінансову стійкість та створити основу для подальшого розвитку.

Реінвестування прибутку є важливим джерелом фінансування діяльності малого підприємства, оскільки дозволяє зменшити залежність від зовнішніх

джерел фінансування та кредитних ресурсів. За рахунок реінвестованого прибутку підприємство може фінансувати оновлення основних засобів, розширення виробництва, впровадження нових технологій та розвиток нових напрямів діяльності.

Важливим заходом підвищення прибутковості підприємства є також забезпечення ефективного фінансового планування. Формування системи планування доходів, витрат та прибутку дозволить підприємству своєчасно виявляти можливі фінансові ризики, контролювати рівень витрат та прогнозувати результати діяльності. Особливого значення набуває планування грошових потоків, оскільки це дозволяє підтримувати належний рівень ліквідності та фінансової стійкості підприємства.

Одним із перспективних напрямів підвищення ефективності управління фінансовими результатами ПП «Модуль-АВН» є вдосконалення системи управління дебіторською заборгованістю. Несвоєчасне надходження коштів від покупців негативно впливає на ліквідність підприємства та обмежує можливості фінансування поточної діяльності. З метою покращення фінансового стану підприємству доцільно посилити контроль за станом розрахунків із контрагентами, використовувати систему авансових платежів та встановлювати більш чіткі умови оплати в договорах із покупцями.

Важливим заходом також є підвищення ефективності використання основних засобів підприємства. Раціональне завантаження виробничого обладнання, скорочення простоїв та своєчасне технічне обслуговування сприятимуть підвищенню продуктивності виробництва та зменшенню витрат на одиницю продукції. Це, у свою чергу, забезпечить зростання прибутку та покращення показників рентабельності діяльності підприємства.

Крім того, підприємству доцільно активніше використовувати сучасні інформаційні технології в управлінні діяльністю. Автоматизація обліку витрат, контролю виробничих процесів та фінансового планування дозволить оперативніше приймати управлінські рішення, зменшити ризик помилок і підвищити ефективність управління фінансовими результатами підприємства.

Отже, підвищення прибутковості ПП «Модуль-АВН» потребує реалізації комплексу взаємопов'язаних заходів, спрямованих на оптимізацію витрат, підвищення ефективності використання ресурсів, збільшення обсягів реалізації продукції, диверсифікацію джерел доходів та вдосконалення фінансового управління. Реалізація запропонованих заходів дозволить підприємству забезпечити стабільне зростання прибутку, зміцнити фінансову стійкість та підвищити конкурентоспроможність у сучасних умовах господарювання.

3.2. Прогнозна оцінка запропонованих заходів ПП «Модуль-АВН»

В сучасних умовах господарювання забезпечення стабільного зростання прибутку підприємства значною мірою залежить від ефективності управління витратами, рівня реалізації продукції та здатності підприємства адаптуватися до змін ринкового середовища. Для ПП «Модуль-АВН» особливо актуальним є пошук резервів підвищення прибутковості діяльності, оскільки результати проведеного аналізу показали суттєву залежність фінансових результатів підприємства від рівня собівартості продукції та обсягів реалізації.

Проведений у попередньому розділі аналіз засвідчив, що у 2024 році підприємство зазнало зниження показників прибутковості, однак уже у 2025 році фінансові результати суттєво покращилися. Зокрема, чистий прибуток ПП «Модуль-АВН» у 2025 році зріс на 917,2 тис. грн порівняно з 2024 роком та становив 1292,3 тис. грн. Позитивна динаміка фінансових результатів свідчить про наявність потенціалу до подальшого розвитку підприємства.

Для обґрунтування ефективності запропонованих заходів доцільно здійснити прогноз основних фінансових показників ПП «Модуль-АВН» на плановий період. Прогнозування фінансових результатів підприємства дозволяє оцінити можливий вплив запропонованих заходів на рівень прибутковості та визначити перспективи подальшого розвитку підприємства.

У даному дослідженні прогнозування здійснюється на основі поєднання методу екстраполяції тенденцій та методу економічного обґрунтування запропонованих заходів. Використання такого підходу дозволяє не лише врахувати фактичну динаміку фінансових показників підприємства, але й оцінити вплив заходів щодо оптимізації витрат та підвищення ефективності діяльності.

Основними заходами, запропонованими для підвищення прибутковості ПП «Модуль-АВН», є:

- оптимізація виробничих витрат;
- зниження собівартості продукції;
- підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів;
- активізація діяльності у сфері ремонту та технічного обслуговування обладнання;
- розширення ринків збуту продукції;
- вдосконалення системи управління фінансовими результатами.

З метою проведення прогнозних розрахунків доцільно використати показники 2025 року як базові, оскільки саме у цьому періоді підприємство досягло найкращих фінансових результатів за досліджуваний період.

Передусім визначимо прогнозний обсяг чистого доходу від реалізації продукції. Враховуючи позитивну тенденцію зростання обсягів реалізації у 2025 році, а також можливе розширення ринків збуту та активізацію ремонтних послуг, прогнозується зростання виручки на 8 %.

Прогнозний чистий дохід від реалізації продукції визначається за формулою:

$$\text{ЧДпр} = \text{ЧД}_{2025} \times (1 + \text{Тзр}) \dots \dots \dots (3.1)$$

де ЧДпр – прогнозний чистий дохід від реалізації продукції;

ЧД₂₀₂₅ – чистий дохід від реалізації продукції у 2025 році;

Тзр – прогнозний темп зростання виручки.

Підставивши значення у формулу, отримаємо:

$$\text{ЧДпр} = 5339,7 \times (1 + 0,08) = 5766,9 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, прогнозний чистий дохід від реалізації продукції ПП «Модуль-АВН» становитиме 5766,9 тис. грн.

Наступним етапом є прогнозування собівартості реалізованої продукції. У результаті впровадження заходів щодо оптимізації витрат, більш ефективного використання матеріальних ресурсів та вдосконалення виробничих процесів прогнозується зростання рівня собівартості лише на 3 %.

Прогнозна собівартість продукції визначається за формулою:

$$\text{Спр} = \text{С2025} \times (1 + \text{Тзн}), \quad (3.2)$$

де Спр – прогнозна собівартість продукції;

С2025 – собівартість продукції у 2025 році;

Тзн – темп зростання собівартості.

Підставивши дані у формулу, отримаємо:

$$\text{Спр} = 3079,6 \times (1 + 0,03) = 3172 \text{ тис. грн.}$$

Отже, прогнозна собівартість реалізованої продукції становитиме 3172 тис. грн.

На основі отриманих даних визначимо прогнозний валовий прибуток підприємства:

$$\text{ВПпр} = \text{ЧДпр} - \text{Спр}$$

$$\text{ВПпр} = 5766,9 - 3172,0 = 2594,9 \text{ тис. грн.}$$

Отже, прогнозний валовий прибуток підприємства становитиме 2594,9 тис. грн.

Далі визначимо прогнозний фінансовий результат від операційної діяльності. Враховуючи необхідність підтримання маркетингової діяльності та розвитку сервісного напрямку, пропонуємо зростання операційні витрати зростуть на 5 %.

Прогнозна величина інших операційних витрат становитиме:

$$\text{ІОВпр} = 967,8 \times 1,05 = 1016,2 \text{ тис. грн.}$$

Тоді прогнозний фінансовий результат від операційної діяльності дорівнюватиме:

$$\text{ФР}_{\text{пр}} = \text{ВП}_{\text{пр}} - \text{ІОВ}_{\text{пр}}$$

$$\text{ФР}_{\text{пр}} = 2594,9 - 1016,2 = 1578,7 \text{ тис. грн.}$$

Прогнозний чистий прибуток прирівнюється до фінансового результату до оподаткування.

Таким чином, прогнозний чистий прибуток ПП «Модуль-АВН» становитиме 1578,7 тис. грн.

Для оцінки ефективності запропонованих заходів доцільно порівняти фактичні показники 2025 року з прогнозними показниками.

Таблиця 3.1

Прогноз фінансових результатів ПП «Модуль-АВН» на 2026 рік

тис.грн.

Показники	Роки		Відхилення (+,-)
	2025 (факт)	2026 (прогноз)	
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	5339,7	5766,9	+427,2
Собівартість реалізації продукції	3079,6	3172,0	+92,4
Валовий прибуток	2260,1	2594,9	+334,8
Інші операційні витрати	967,8	1016,2	+48,4
Фінансовий результат від операційної діяльності	1292,3	1578,7	+286,4
Фінансовий результат до оподаткування	1292,3	1578,7	+286,4
Податок на прибуток	-	-	-
Чистий фінансовий результат	1292,3	1578,7	+286,4

Дані таблиці свідчать про те, що реалізація запропонованих заходів позитивно вплине на фінансові результати ПП «Модуль-АВН». Зокрема, прогнозується зростання чистого доходу від реалізації продукції на 427,2 тис. грн, що буде обумовлено розширенням ринків збуту та збільшенням обсягів реалізації продукції і послуг.

Водночас темпи зростання собівартості продукції будуть нижчими за темпи зростання чистого доходу підприємства, що дозволить суттєво підвищити

рівень валового прибутку підприємства. Це свідчить про важливість впровадження заходів щодо оптимізації витрат та підвищення ефективності використання ресурсів підприємства.

Особливо важливим є прогнозне зростання чистого прибутку підприємства на 286,4 тис. грн, або майже на 22 % порівняно з 2025 роком. Таке зростання прибутковості створить додаткові можливості для фінансування розвитку підприємства, оновлення матеріально-технічної бази та формування резервного капіталу.

Для більш повної оцінки ефективності запропонованих заходів доцільно також визначити прогнозний рівень рентабельності реалізації продукції.

Фактична рентабельність реалізації у 2025 році становила:

$$Pr_{2025} = 1292,3 / 5339,7 \times 100 = 24,2 \, \%$$

Прогнозний рівень рентабельності реалізації становитиме:

$$Pr_{pr} = 1578,7 / 5766,9 \times 100 = 27,4 \, \%$$

Отже, у результаті впровадження запропонованих заходів прогнозується зростання рентабельності реалізації на 3,2 %.

Отримані результати свідчать про економічну доцільність запропонованих заходів щодо підвищення ефективності управління фінансовими результатами ПП «Модуль-АВН». Основними чинниками покращення фінансових результатів підприємства мають стати оптимізація витрат, зниження собівартості продукції, підвищення ефективності використання ресурсів та розвиток додаткових напрямів діяльності.

Таким чином, реалізація запропонованих заходів дозволить ПП «Модуль-АВН» забезпечити стабільне зростання прибутку, підвищити рівень рентабельності діяльності та зміцнити фінансову стійкість підприємства у сучасних умовах господарювання.

ВИСНОВКИ

Прибуток є основним показником результативності діяльності підприємства, оскільки саме він характеризує ефективність господарювання, рівень фінансової стійкості та можливості подальшого розвитку підприємства. Наявність достатнього обсягу прибутку забезпечує підприємству можливість здійснювати самофінансування, оновлювати матеріально-технічну базу, розширювати масштаби діяльності та підтримувати конкурентоспроможність у сучасних умовах господарювання. Формування прибутку залежить від співвідношення доходів і витрат підприємства, а також від ефективності управління фінансовими ресурсами та виробничими процесами.

На величину прибутку підприємства впливає сукупність внутрішніх і зовнішніх факторів. Важливе значення мають обсяги реалізації продукції, рівень собівартості, ефективність використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, організація управління діяльністю підприємства. Водночас на фінансові результати підприємств суттєво впливають економічна ситуація в державі, рівень конкуренції, зміни попиту на продукцію, інфляційні процеси, воєнні ризики та нестабільність ринкового середовища.

Аналіз фінансових результатів ПП «Модуль-АВН» за 2023–2025 роки показав нерівномірну динаміку прибутковості підприємства. У 2024 році спостерігалось погіршення фінансових результатів, що супроводжувалося скороченням обсягів реалізації продукції та зниженням чистого прибутку. Разом із тим у 2025 році підприємство суттєво покращило результати діяльності. Зростання чистого доходу від реалізації продукції відбувалося значно швидше, ніж збільшення витрат, що забезпечило підвищення валового та чистого прибутку підприємства.

Основним джерелом формування доходів ПП «Модуль-АВН» залишалася виручка від реалізації продукції, що свідчить про орієнтацію підприємства на основну виробничу діяльність. Водночас значну частку витрат підприємства

становила собівартість реалізованої продукції, що підтверджує необхідність подальшого вдосконалення системи управління витратами та пошуку резервів підвищення ефективності діяльності. Позитивним аспектом є спрямування частини прибутку на реінвестування та формування резервного фонду, що сприяє зміцненню фінансової стійкості підприємства та створює основу для подальшого розвитку.

Важливим показником ефективності діяльності ПП «Модуль-АВН» є рентабельність, яка характеризує рівень прибутковості підприємства та ефективність використання його ресурсів. Аналіз показників рентабельності засвідчив їх зниження у 2024 році внаслідок скорочення прибутку та погіршення фінансових результатів діяльності. Проте у 2025 році спостерігалось суттєве покращення показників рентабельності, що було зумовлено зростанням обсягів реалізації продукції та випереджальними темпами збільшення доходів порівняно з витратами підприємства.

Для підвищення ефективності управління фінансовими результатами ПП «Модуль-АВН» доцільним є впровадження комплексу заходів, спрямованих на оптимізацію виробничих витрат, підвищення ефективності використання ресурсів, удосконалення системи контролю витрат, розширення ринків збуту продукції та розвиток сервісного й ремонтного напрямку діяльності. Важливе значення має також вдосконалення фінансового планування та підвищення ефективності управлінських рішень у сфері формування прибутку.

Прогнозні розрахунки показали, що реалізація запропонованих заходів забезпечить подальше зростання чистого доходу, валового та чистого прибутку підприємства, а також підвищення рівня рентабельності діяльності. При цьому темпи зростання витрат залишатимуться нижчими за темпи зростання доходів, що сприятиме підвищенню загальної ефективності діяльності підприємства.

Таким чином, ефективне управління прибутком та фінансовими результатами є необхідною умовою забезпечення стабільного функціонування ПП «Модуль-АВН», зміцнення його фінансової стійкості та підвищення конкурентоспроможності у сучасних умовах господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрусь О.І., Пятаченко С.Ю. Фактори та система формування прибутковості підприємства. *Науковий вісник Ужгородського Університету*. 2022. Випуск 2(60). С. 105-112.
2. Бедринєць М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
3. Богацька Н.С. Проблеми та перешкоди ефективної господарсько-фінансової діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. №11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2021/77.pdf (дата звернення: 21.05.2026).
4. Боковець В.В., Мороз О.О., Краєвська А.С. Оцінка ефективності управління підприємствами в конкурентному середовищі. *Innovation and Sustainability*. 2023. №2. 97-109.
5. Брагіна О.С., Кічук Є.А. Особливості політики формування і використання прибутку підприємства на засадах сталого розвитку. *ECONOMICS: time realities*. 2025. №1(77). С. 14-22.
6. Бурлан С.А. Оцінка доходів підприємства. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск 73. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-109> (дата звернення: 21.05.2026).
7. Вовк О. М., Ковальчук А. М., Комісаренко Я. І., Джулай А. В. Прибуток та рентабельність як детермінанти розвитку підприємства. *Modern Economics*. 2020. № 21(2020). С. 37–44.
8. Грешко Р.І. Фінансовий менеджмент у малого бізнесу. Організація власного бізнесу: навч. посібник / за ред. к.е.н., доц. Є. В. Ткача. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 264с.
9. Гудусь Ю., Гадомський П., Климик О. Формування прибутку торговельних підприємств в умовах воєнного стану. *Економічний аналіз*. 2025 рік. № 1. Том 35. С.237-245.

10. Далик В.П., Чорній Б.І., Гарасим Л.С., Бобко О.В., Георгієвський Н. К., Фар'ян В.О. Забезпечення ефективності діяльності підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2023. № 10. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/42620> (дата звернення: 21.05.2026).
11. Жовтяк Г. А., Серьогіна Д. О., Жовтяк А. Напрями підвищення прибутковості діяльності будівельних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 50. URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/2386-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2301-1-10-20230526%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/2386-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2301-1-10-20230526%20(1).pdf) (дата звернення: 21.05.2026).
12. Кисіль Я.С., Кисіль М.С., Тітенко З.М. Рентабельність як основний показник ефективності управління активами підприємства. *Молодий вчений*. 2023. №9 (121). С. 18-21.
13. Ковальчук Н., Ватаманюк К. Фінансування малого бізнесу в Україні в умовах війни. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2025. №4(3).С. 11-22.
14. Ковальчук Н.О. Малий бізнес в Україні під час війни. *Інфраструктура ринку*. 2025. № 83. URL: <https://doi.org/10.32782/infrastructure83-20> (дата звернення: 21.05.2026).
15. Ковальчук Н.О. Чистий прибуток як джерело фінансування інвестиційної діяльності підприємств України у воєнних умовах. *Бізнес Інформ*. 2025. Випуск 3. С. 144-149. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2025&abstract=2025_3_0_144_149 (дата звернення: 21.05.2026).
16. Ковальчук Н.О., Гаватюк Л.С., Єрміїчук Н.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. 336 с.
17. Козаченко А. Ю. Доходи суб'єктів господарювання: економічна сутність та класифікація. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 6. Том 2. С. 35-42.

18. Козирєва О.В., Грузіна І.А., Бондаренко І.В. Дослідження методичних підходів до оцінювання ефективності діяльності підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2023. Випуск 29. С. 83-88.

19. Корбутяк А.Г., Привалов А.О. Управління прибутком підприємства в сучасних умовах господарювання. *Young Scientist*. 2023. № 5 (117). С. 149-153.

20. Красота О.В., Кір'єв І.С. Особливості розвитку малого підприємництва в умовах порушення макро-еко-номічної стабільності. *Ефективна економіка*. 2021. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2021/100.pdf (дата звернення: 21.05.2026).

21. Кремень В.М., Кремень О.І., Кравченко А.В. Теоретичні засади управління капіталом підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 11. С. 19-22.

22. Ляшенко Г.П., Овсяннікова В.І. Витрати підприємства та управління ними. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 45. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/1929-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1852-1-10-20221222.pdf> (дата звернення: 21.05.2026).

23. Маркіна І.А., Вороніна В.Л., Рудич А.І. Теоретичні основи управління витратами підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2020. № 4 (115). С. 140-147.

24. Марусяк Н.Л. Аналіз фінансового стану як ефективний інструмент управління фінансовою діяльністю підприємств в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. (Index Copernicus) URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5515> (дата звернення: 21.05.2026).

25. Марусяк Н.Л. Фінанси підприємств : навч. посіб.: 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с.

26. Нікольчук Ю., Лопатовська О. Особливості аналізу фінансового

стану підприємств в умовах воєнного стану. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2024. №. 4. С. 232–241.

27. Новіченко Л.С. Аналіз показників рентабельності підприємства: теоретичні та прикладні аспекти. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 5. Том 2. С. 254-259.

28. Перерва П.Г., Лега О.В., Тютюнник С.В., Тютюнник Ю.М. Прибуток як основа фінансової стійкості та стратегічного розвитку підприємства. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №1. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14790464> (дата звернення: 21.05.2026).

29. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 21.05.2026).

30. Покровська Н.М., Катрич Д.Р. Дефініція терміну «прибуток» в економічній науці. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3510> (дата звернення: 21.05.2026).

31. Поліщук Н.В., Заклевська В.В. Взаємозв'язок прибутку та інвестицій як основа адаптації підприємства до економічних трансформацій. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск 79. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-43> (дата звернення: 21.05.2026).

32. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13> (дата звернення: 21.05.2026).

33. Про затвердження Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39. Із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення: 21.05.2026).

34. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ

Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 21.05.2026).

35. Сабліна Н.В. Теоретичні засади фінансових результатів підприємства та обґрунтування шляхів їх підвищення на основі методу аналізу ієрархій. *Сталий розвиток економіки*. 2025. №3(54). С.402-410.

36. Ситник Н.С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 388 с.

37. Скалюк Р.В. Сутність та значення фінансових результатів в системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2020. №18. Ч.1. С. 135-141.

38. Стащук О.В., Шептицька Л.Р. та Крижанівський С.О. Особливості формування прибутку на підприємстві. *Інфраструктура ринку*. Гроші, фінанси і кредит. Випуск 49. 2020. С. 291-296.

39. Степаненко О.І. Дефініція категорії «прибуток»: науковий аспект. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2021. №1(87). С.89-96.

40. Фальченко О.О. Особливості формування та використання прибутку підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2022. №4. С. 22-26.

41. Фінанси підприємств: підруч. / За ред. Н.О. Власової. Х.: Світ Книг, 2018. 437 с.

42. Фінанси підприємства: Підручник / за ред. Т. О. Ставерської, А. В. Непрана. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2024. 906 с.

43. Фінанси та фінансове посередництво : підручник. У 3-х тт. Том 1 / за ред. П.О. Нікіфорова, Н.А. Бак. Чернівці : Чернівець нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 452 с.

44. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник / уклад.: Н.Л. Марусяк. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 180 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5217>

45. Фінансовий менеджмент : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.